

حمایت از حقوق پدیدآورندگان

پایان نامه حاضر، حاصل پژوهشهای نگارنده در دوره کارشناسی ارشد رشته آمار گرایش آمار ریاضی است که در بهمن ۱۳۹۳ در دانشکده علوم دانشگاه یاسوج به راهنمایی دکتر انوشیروان غفاری پور و مشاوره دکتر حیدرعلی مردانی فرد از آن دفاع شده است و کلیه حقوق مادی و معنوی آن متعلق به دانشگاه یاسوج است.

دانشکده علوم
گروه ریاضی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته آمار گرایش آمار ریاضی

برآوردگرهای بیزی استوار بهبودیافته واریانس خطا در مدل‌های خطی

استاد راهنما

دکتر انوشیروان غفاری پور

پژوهشگر

اصغر آقاجانی روند

بهمن ۱۳۹۳

برآوردگرهای بیزی استوار بهبودیافته‌ی واریانس خطا در مدل‌های خطی

به وسیله

اصغر آقاجانی روند

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ

درجه کارشناسی ارشد

در رشته:

آمار

در تاریخ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنما:	دکتر انوشیروان غفاری پور	با مرتبه علمی استادیار	امضاء
۲- استاد مشاور:	دکتر حیدرعلی مردانی فرد	با مرتبه علمی استادیار	امضاء
۳- استاد داور داخل گروه:	دکتر آرش اردلان	با مرتبه علمی استادیار	امضاء
۴- استاد داور خارج گروه:	دکتر کاووس خورشیدیان	با مرتبه علمی دانشیار	امضاء
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه:	دکتر حمیدرضا رجبی	با مرتبه علمی استادیار	امضاء

تقدیم به:

پدر و مادر،

خواهران و برادران عزیزم

قدردانی

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز...

بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم. اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب ” من لم یشکر المنعم من المخلوقین لم یشکر الله عزّ و جلّ ” :

از پدر و مادر عزیزم... این دو معلم بزرگوام... که همواره بر کوتاهی و درستی من، قلم عفو کشیده و کریمانه از کنار غفلت هایم گذشته اند و در تمام عرصه های زندگی یار و یآوری بی چشم داشت برای من بوده اند؛

از استاد با کمالات و شایسته؛ جناب آقای دکتر انوشیروان غفاری پور که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند؛

از استاد صبور و با تقوا، جناب آقای دکتر حیدرعلی مردانی فرد، که زحمت مشاوره این رساله را در حالی متقبل شدند که بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسید؛ و از استاد فرزانه و دلسوز؛ جناب آقای دکتر آرش اردلان، مدیریت محترم کرسی گروه، کمال تشکر و قدردانی را دارم. باشد که این خردترین، بخشی از زحمات آنان را سپاس گوید.

هم چنین از تمامی هم‌ورودی‌های خودم (ورودی‌های ۹۱)، نهایت تشکر و سپاس را دارم و بر خودم وظیفه می‌دانم که از هم‌کلاسی عزیزم سرکار خانم زهرا خادم بشیری، به خاطر یاری و هم‌کاری بی‌نهایت ارزشمند ایشان تشکر و سپاس‌گزاری را داشته باشم.

اصغر آقاجانی روند

بهمن ۱۳۹۳

چکیده

در مدل رگرسیونی عمومی، برآوردگرهای عادی که برای پارامترها به دست می‌آیند دارای ویژگی‌های زیر هستند؛

- خیلی غیراستوار هستند و نسبت به داده‌های پرت حساس هستند.
- اگر توزیع خطاها دم‌سنگین باشند، این برآوردگرها صحیح و دقیق نیستند.
- برای ابعاد بالاتر (بالاتر از ۲)، ناپذیرفتنی هستند.

بنابراین، برای این که این معایب به حداقل برسند، از برآوردگرهای بیزی استفاده می‌شود. با استوارسازی این برآوردگرهای بیزی، می‌توان یک مدل کارا و مؤثر را به دست آورد. در بسیاری از کاربردهای مدل رگرسیونی عمومی، عبارت‌های خطا نرمال فرض شده‌اند که دارای توزیع مستقل با میانگین صفر و واریانس عادی هستند. در این رساله، مسئله‌ی برآوردکردن واریانس خطا در مدل خطی عمومی هنگامی که توزیع خطا دارای توزیع کروی متقارن، نه لزوماً گاوسین، هستند، بررسی می‌شود. به‌ویژه، مورد آمیخته‌ی مقیاسی گاوسین، که مورد مهم و منحصربه‌فرد توزیع تی-استودنت چندمتغیره است، در نظر گرفته می‌شود. تحت زیان اشتین، یک کلاس از برآوردگرهایی که بر اساس بهترین برآوردگر ناریب (و بهترین پایا) بهبود می‌یابد، ساخته می‌شود. این کلاس، ویژگی تنومندی دوتایی جالبی از وجود هم‌زمان بیز تعمیم‌یافته (برای پیشین تعمیم‌یافته‌ی مشابه) و مینیماکس بودن روی کلاس کاملی از توزیع‌های مقیاسی را دارد.

فهرست مطالب

۷	فهرست علائم اختصاری
۱	فصل ۱: تعاریف و مفاهیم اولیه
۱	۱-۱ تابع زیان و تابع مخاطره
۳	۲-۱ برآوردهای بیز و مینی ماکس
۴	۱-۲-۱ اصول مینی ماکس و بیز
۵	۲-۲-۱ توزیع پیشین و توزیع پسین
۱۱	۳-۲-۱ برآوردهای بیز
۱۵	۴-۲-۱ مغایرت‌هایی در آمار کلاسیک
۱۶	۵-۲-۱ دلیل استفاده از روش بیزی
۱۷	۶-۲-۱ چند نکته پیرامون آمار بیز و آمار کلاسیک
۲۴	۷-۲-۱ برآوردهای بیز تعمیم یافته
۲۶	۸-۲-۱ برآوردهای مینی ماکس
۲۷	۹-۲-۱ برآوردهای پذیرفتنی
۲۷	۱۰-۲-۱ آکلاس کامل برآوردها
۲۸	۱-۲-۱ برآوردهای هم پایا
۳۰	۲-۲-۱ تبادل پذیری
۳۱	۳-۱ توزیع گاوسین
۳۱	۱-۳-۱ توزیع نرمال
۳۲	۲-۳-۱ مشخصات توزیع نرمال
۳۳	۴-۱ توزیع ویشارت
۳۴	۱-۴-۱ مشخصات

۳۴	۵-۱ قضیه‌ی گاوس مارکوف
۳۵	۶-۱ ضریب تعیین R^2
۳۶	۷-۱ کروی متقارن
۳۶	۸-۱ پیشین فوق‌همساز
۳۸	فصل ۲: مقدمه و تاریخچه
۴۱	فصل ۳: برآوردهای بیزی مدل خطی
۴۱	۱-۳ مقدمه
۴۲	۲-۳ برآوردهای بیزی
۴۴	۳-۲-۱ تعیین پیشین ضریب پارامترها
۴۵	۳-۳ عناصر استنباط آماری بیزی
۴۸	۴-۳ مدل رگرسیون خطی چندگانه‌ی بیزی
۴۸	۳-۴-۱ مدل رگرسیون چندگانه‌ی بیزی با پیشین مزدوج
۵۰	۳-۴-۲ چگالی پسین حاشیه‌ای β
۵۱	۳-۴-۳ چگالی‌های پسین حاشیه‌ای τ و σ^2
۵۲	۳-۵ استنباط در رگرسیون خطی چندگانه‌ی بیزی
۵۲	۳-۵-۱ برآوردهای نقطه‌ای و فاصله‌ای بیزی ضرائب رگرسیون
۵۳	۳-۵-۲ برآورد نقطه‌ای و فاصله‌ای بیزی σ^2
۵۵	فصل ۴: برآورد بیزی تعمیم‌یافته‌ی استوار میانگین نرمال چندمتغیره
۵۶	۴-۱ برآوردگر بهبودیافته در توزیع نرمال چندمتغیره
۶۰	۴-۲ برآورد بردار میانگین آمیخته‌های مقیاسی توزیع‌های نرمال چندمتغیره
۶۱	۴-۳ ساخت برآوردگرهای بیزی تعمیم‌یافته
۶۳	۴-۴ برآوردگرهای مینی‌ماکس پذیرفتنی بردار میانگین
۶۵	۴-۵ برآورد مسائل بر یک مدل رگرسیونی چندگانه
۶۷	۴-۵-۱ نتایج مهم
	۴-۶ برآوردگرهای بیزی مینی‌ماکس تعمیم‌یافته‌ی استوار بردار مکانی توزیع کروی
۷۱	مقارن با مقیاس مجهول

۷۳	۴-۶-۱ نتایج مهم
	فصل ۵: تحلیل‌های بیزی استوار برای عبارت خطای مدل رگرسیونی با توزیع
۷۹	کروی متقارن
	۵-۱ تحلیل‌های بیزی و غیربیزی مدل رگرسیون با عبارت خطای تی-استودنت
۷۹	چندمتغیره
۸۰	۵-۱-۱ ملاحظات درست‌نمایی و تئوری نمونه‌گیری
۸۵	۵-۱-۲ آنالیز بیزی
۸۸	۵-۲ برآوردگرهای بیزی استوار بهبودیافته‌ی واریانس خطا در مدل‌های خطی
۹۱	۵-۲-۱ برآوردگر بیزی تعمیم‌یافته نسبت به پیشین همساز
۹۲	۵-۲-۲ مینی‌ماکس بودن
۹۸	فصل آ: مدل‌های خطی از دیدگاه بیزی با نرم‌افزار R
۹۹	آ-۱ رگرسیون خطی نرمال
۹۹	آ-۱-۱ مدل
۱۰۰	آ-۱-۲ توزیع پسین
۱۰۰	آ-۱-۳ پیش‌بینی مشاهدات آینده
۱۰۱	آ-۱-۴ محاسبه
۱۰۲	آ-۱-۵ بررسی کردن مدل
۱۰۳	آ-۱-۶ مثال
۱۱۷	آ-۲ انتخاب مدل با استفاده از g پیشین زلنر
۱۲۳	آ-۳ نمونه‌سازی بقا
۱۳۱	فصل ب: تحلیل کردن مدل رگرسیونی تی-استودنت چندمتغیره
۱۳۶	فصل پ: اثبات لم‌ها و قضایا
۱۵۲	فصل ت: ماتریس
۱۵۲	ت-۱ ماتریس یگه
۱۵۲	ت-۲ ماتریس مرکزی

۱۵۳	ت-۳ ماتریس متعامد
۱۵۳	ت-۴ ماتریس نیمه معین مثبت
۱۵۵	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۱۵۶	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۱۵۷	مراجع

فهرست علائم اختصاری

MLE	برآوردگر ماکزیمم درستنمایی
LSE	برآورد کمترین مربعات
$BLUE$	بهترین برآوردگر نااریب خطی
pdf	تابع چگالی احتمال
R^2	ضریب تعیین
RSS	مجموع توان دوّم باقی مانده‌ها
MSE	میانگین مربعات خطا

فصل ۱

تعاریف و مفاهیم اولیه

۱-۱ تابع زیان و تابع مخاطره

تعریف ۱-۱. تعریف برآوردگر^۱: آماره‌ای که مقدار مشاهده شده‌ی آن در حد امکان منعکس کننده‌ی واقعی پارامتر نامعلوم جمعیت باشد. به چنین آماره‌ای در اصطلاح آماری برآوردگر و مقدار مشاهده شده‌ی آن را برآورد گویند.

شاید اساسی‌ترین انتظار از یک برآوردگر "خوب"، برآوردی است که به مقدار واقعی پارامتر نامعلوم θ نزدیک‌تر باشد. به بیان دیگر، یک برآوردگر "خوب" برآوردگری است که میزان خطا در آن، یعنی $\delta(X) - \theta$ ، با احتمال یک نزدیک به صفر است. ($\delta(X)$ برآورد مقدار θ به ازای مقادیر X است).

اگر D نمایانگر کلاس تمام برآوردگرها باشد، آن‌گاه برای هر $\delta(X) \in D$ فرض می‌شود که $\delta(X) \in \Theta$ باشد، یعنی مقدار مشاهده شده‌ی $\delta(X)$ براساس یافته‌ی $X = x$ متعلق به Θ است. فرض خواهد شد که برای هر $\theta \in \Theta$ و هر برآورد ممکن $\delta(X)$ که متعلق به Θ است، مقدار عددی $L(\theta, \delta(X))$ -ای وجود دارد که میزان زیان آماردان را در برآورد پارامتر θ بر پایه‌ی $\delta(X)$ اندازه می‌گیرد.

در حقیقت، تابع زیان^۲ که آن را با L نشان می‌دهند، تابعی دومتغیره از $\Theta \times D$ به

^۱ Estimator

^۲ Loss Function

زیرمجموعه‌ای از اعداد حقیقی غیرمنفی است، یعنی

$$L : \Theta \times D \rightarrow R^+$$

بنابراین، تابع $L(\theta, \delta(X))$ خود یک متغیر تصادفی است.

در آمار توابع زیان متعددی، با توجه به نوع مسئله، به کار گرفته می‌شود که در بسیاری از مسائل برآوردیابی، به جای برآورد پارامتر θ علاقه‌مند به برآورد تابعی از پارامتر مجهول، یعنی $\gamma(\theta)$ هستیم. در این حالت توابع زیان به صورت زیر خواهند بود؛

- تابع زیان مربع خطا در برآورد $\gamma(\theta)$ ،

$$L(\theta, \delta) = (\delta - \gamma(\theta))^2$$

- تابع زیان وزنی مربع خطا در برآورد $\gamma(\theta)$ ،

$$L(\theta, \delta) = w(\theta)(\delta - \gamma(\theta))^2, \quad w(\theta) > 0$$

- تابع زیان قدرمطلق خطا در برآورد $\gamma(\theta)$ ،

$$L(\theta, \delta) = |\delta - \gamma(\theta)|$$

- تابع زیان خطی که به صورت زیر تعریف می‌شود و کلی‌تر از تابع زیان قدرمطلق خطاست

$$L(\theta, \delta) = \begin{cases} k_0(\gamma(\theta) - \delta) & \gamma(\theta) - \delta \geq 0 \\ k_1(\delta - \gamma(\theta)) & \gamma(\theta) - \delta < 0 \end{cases}$$

در حالت خاص، با انتخاب $k_0 = k_1 = 1$ ، تابع زیان قدرمطلق خطا را خواهیم داشت. -
تابع زیان صفرویک، به صورت زیر تعریف می‌شود و بیشتر در آزمون فرض‌ها مورد استفاده است

$$L(\theta, \delta_i) = \begin{cases} 0 & \gamma(\theta) \in \Theta_i \\ 1 & \gamma(\theta) \in \Theta_j \end{cases} \quad i \neq j$$

با توجه به اینکه تابع زیان یک متغیر تصادفی است، ایده‌آل این است که برای هر تابع زیان داده شده‌ی L ، علاقه‌مند به پیدا کردن برآوردگر $\delta(X)$ -ای بود که متوسط L را مینی‌م کند.

تعریف ۱-۲. تابع مخاطره^۲: متوسط مقدار L را تابع مخاطره برآوردگر δ در برآورد پارامتر $\gamma(\theta)$ گویند و آن به صورت،

$$R(\theta, \delta) = E_{\theta}[L(\gamma(\theta), \delta(X))]$$

تعریف می‌شود. در صورتی که تابع زیان، مربع خطا باشد، تابع مخاطره را میانگین مربع خطا (MSE)^۴ می‌نامیم.

تعریف ۱-۳. برآوردگر نارایب^۵: فرض کنید X یک متغیر تصادفی با توزیعی از خانواده توزیع‌های زیر باشد،

$$\mathcal{P} = \{p_{\theta} : \theta \in \Theta\}$$

آماره‌ی $\delta(X)$ برای $\gamma(\theta)$ نارایب گفته می‌شود، اگر برای هر $\theta \in \Theta$ ،

$$E_{\theta}[\delta(X)] = \gamma(\theta)$$

توجه داشته باشید که اگر $\delta(X)$ یک برآوردگر نارایب برای $\gamma(\theta)$ باشد، آنگاه برای هر $\theta \in \Theta$ ،

$$E_{\theta}[(\delta(X) - \gamma(\theta))^2] = V_{\theta}(\delta(X))$$

۲-۱ برآوردگرهای بیز و مینی‌ماکس

”بهترین” برآورد آن برآوردی است که به‌طور یکنواخت دارای کمترین مقدار مخاطره است. اما متأسفانه موقعیتی که در آن ”بهترین” برآوردگر وجود داشته باشد، پیش نمی‌آید. یعنی برای یک مقدار ثابت θ ، برآوردی با کمترین مخاطره را می‌توان یافت، اما این ”بهترین” برآورد، برای مقادیر مختلف θ تغییر می‌کند (به مثال ۱ از فصل چهار کتاب پارسیان رجوع کنید).

^۲Risk Function

^۴Mean Square Error

^۵Unbiased Estimator

بنابراین هیچ برآوردی را نمی‌توان به عنوان ”بهترین“ برآورد ارائه داد و به همین دلیل در آمار به یافتن برآوردگرهای بهینه اکتفا می‌شود، در نتیجه با اعمال یک قانون خاص، ابتدا برآوردها را مرتب کرده، سپس برآوردگر مطلوب انتخاب می‌شود. اصل مینی‌ماکس و اصل بیز، دو اصل معمول از این روش‌اند.

۱-۲-۱ اصول مینی‌ماکس و بیز

در برآورد پارامتر $\gamma(\theta)$ براساس برآوردگر $\delta(X)$ ، میزان دقت، یا بهتر بگوییم عدم دقت برآوردگر با تابع مخاطره، یعنی

$$R(\theta, \delta) = E_{\theta}[L(\theta, \delta(X))]$$

اندازه گرفته می‌شود. همان‌گونه که اشاره شد، در مسائل برآوردیابی علاقه‌مند به دستیابی به برآوردگری مانند δ هستیم که برای هر $\theta \in \Theta$ ، $R(\theta, \delta)$ را مینیمم کند. گفته شد که یک روش برای پیدا کردن برآوردگرهای بهینه، برقراری یک نوع رابطه‌ی ترتیبی بین برآوردگرهاست. دو روش اساسی در برقراری رابطه‌ی ترتیبی بین برآوردگرها، اصل مینی‌ماکس و اصل بیز است. یک رابطه‌ی ترتیبی بین برآوردگرها می‌تواند براساس رخداد بدترین حالت ممکن برای آماردان در نظر گرفته شود. به عبارت دیگر، برآوردگر δ_1 به برآوردگر δ_2 ترجیح داده می‌شود اگر

$$\max_{\theta} R(\theta, \delta_1) \leq \max_{\theta} R(\theta, \delta_2)$$

بر پایه‌ی این موضوع، اصل مینی‌ماکس، برآوردگری از δ را بررسی می‌کند که مقدار $\max_{\theta} R(\theta, \delta)$ را مینی‌مم کند. چنین انتخابی از δ منجر به انتخاب برآوردگر مینی‌ماکس δ_m ^۶ می‌شود، یعنی برای هر $\delta \in D$ ،

$$\max_{\theta} R(\theta, \delta_m) \leq \max_{\theta} R(\theta, \delta)$$

به عبارتی دیگر، براساس این اصل، بدترین حالات ممکن از برآوردگرها به ازای $\theta \in \Theta$ را در نظر گرفته و بین بدترین حالات ممکن، آن δ اختیار می‌شود که کمترین مقدار مخاطره را

^۶ مینی‌مم مجموعه‌ای از ماکزیمم‌ها

اختیار کند. واضح است که در این حالت لزومی ندارد برآوردگر مینی ماکس یکتا باشد. اصل بیز، برآوردگری از θ را بررسی می کند که برای یک تابع وزنی نظیر $G(\theta)$ ، مقدار

$$\int_{\Theta} R(\theta, \delta) dG(\theta)$$

حداقل شود. یعنی براساس تابع وزنی G و تابع زیان L ، کلیه مقادیر $\int_{\Theta} R(\theta, \delta) dG(\theta)$ را برای هر $\delta \in D$ ، از کوچک به بزرگ مرتب و برآوردگر δ -ای را انتخاب می کند که مقدار این انتگرال از همه کمتر باشد که به انتخاب برآوردگر بیز $\delta_B(X)$ می انجامد، یعنی برای هر برآوردگر $\delta \in D$ ،

$$\int_{\Theta} R(\theta, \delta_B) dG(\theta) \leq \int_{\Theta} R(\theta, \delta) dG(\theta)$$

۲-۲-۱ توزیع پیشین و توزیع پسین

با توجه به ماهیت اصل بیز، در مسائل استنباط آماری به روش بیز بر اساس مشاهداتی که از خانواده‌ی توزیع‌ها اختیار می شود، پارامتر θ دارای مقدار نامعلوم است. به عبارت دیگر، در حقیقت، θ به عنوان یک مقدار تصادفی W در نظر گرفته می شود که مقادیر ممکن آن فضای پارامتر Θ است و دارای توزیع $G(\theta)$ یا تابع احتمال (یا تابع چگالی احتمال) $g(\theta)$ است و از آن با عنوان توزیع پیشین^۷ یا تابع احتمال پیشین (یا تابع چگالی احتمال پیشین) یاد می شود. با توجه به آنچه که گفته شد، در این حالت، تابع مخاطره‌ی بیزی در انتخاب δ به عنوان یک برآوردگر نسبت به توزیع پیشین G و تابع زیان L ، که آن با نماد $r(G, \delta)$ نمایش داده می شود، برابر است با؛

$$\begin{aligned} r(G, \delta) &= EE[W, \delta(X)] \\ &= E[R(W, \delta)] \\ &= \int_{\Theta} R(\theta, \delta) dG(\theta) \end{aligned} \quad (1-1)$$

و به دنبال برآوردگر δ_B هستیم که مقدار $(1-1)$ را مینی مم کند. در این حالت، از برآوردگر $\delta_B(X)$ با عنوان برآوردگر بیز $\gamma(\theta)$ نسبت به توزیع پیشین G تحت زیان L یاد می شود.

بنابراین فرض می‌شود که مدل احتمالی آزمایش بستگی به پارامتر θ دارد که از خانواده‌ی توزیع‌های $\{F_\theta : \theta \in \Theta\}$ با خانواده‌ی چگالی‌های $\{f_\theta : \theta \in \Theta\}$ است، همچنین فرض می‌شود که θ خود مقدار مشاهده شده‌ی یک متغیر تصادفی، مثلاً W با توزیع معلوم $G(\theta)$ یا چگالی معلوم $g(\theta)$ است، که از آن با نام توزیع پیشین W یاد می‌کنیم. در این حالت، $f_\theta(\cdot)$ را می‌توان به عنوان چگالی شرطی متغیر X به شرط $W = \theta$ تلقی کرده و چگالی توأم X و W را از رابطه زیر به دست آورد:

$$f_{X,W}(x, \theta) = f_{X|W=\theta}(x)g(\theta) \quad (۲-۱)$$

توزیع شرطی W به شرط $X = x$ قابل محاسبه است، که از آن با نام توزیع پسین^۸ W یاد می‌کنیم. توزیع پسین W دارای چگالی پسین است که به صورت زیر قابل محاسبه است،

$$g_{W|X=x}(\theta) = \frac{f_{X,W}(x,\theta)}{f_X(x)}$$

که در آن $f_X(\cdot)$ تابع چگالی احتمال (یا تابع احتمال) کناری^۹ X است، به طوری که

$$f_X(x) = \int_{\Theta} f_\theta(x) dG(\theta) = \begin{cases} \sum_{\theta} f_{X,W}(x, \theta) & W \text{ گسسته باشد} \\ \int_{\Theta} f_{X,\theta}(x, \theta) d(\theta) & W \text{ پیوسته باشد} \end{cases}$$

بنابراین چگالی پسین را می‌توان به صورت زیر بازنویسی کرد،

$$g_{W|X=x}(\theta) = g(\theta|x) = \frac{f_\theta(x)g(\theta)}{\int_{\Theta} f_\theta(x) dG(\theta)}$$

- توجه داشته باشید که $f_X(x) = \int_{\Theta} f_\theta(x) dG(\theta)$ بستگی به θ ندارد. بنابراین در محاسبه‌ی چگالی پسین، کافی است $g(\theta|x)$ را متناسب با حاصل ضرب $f_\theta(x)g(\theta)$ در نظر گرفته و سپس آن را به صورت عادی و معمولی^{۱۰} درآورد.

Posterior Distribution^۸

Marginal^۹

Normalized^{۱۰}

مثال ۱-۴. فرض کنید $X \sim B(n, \theta)$ ، $\theta \in (0, 1)$ و توزیع پیشین $Beta(\alpha, \beta)$ که در آن $\alpha > 0$ ، $\beta > 0$ توزیع پسین را معلوم کنید.

حل:

$$f_{\theta}(x) = \binom{n}{x} \theta^x (1 - \theta)^{n-x} \quad x = 0, 1, \dots, n$$

$$g(\theta) = \frac{1}{B(\alpha, \beta)} \theta^{\alpha-1} (1 - \theta)^{\beta-1} \quad 0 < \theta < 1$$

$$f_{\theta}(x) \propto \theta^x (1 - \theta)^{n-x}, \quad g(\theta) \propto \theta^{\alpha-1} (1 - \theta)^{\beta-1}$$

$$g(\theta|x) \propto \theta^x (1 - \theta)^{n-x} \theta^{\alpha-1} (1 - \theta)^{\beta-1} = \theta^{x+\alpha-1} (1 - \theta)^{n+\beta-x-1}$$

$$\Rightarrow g(\theta|x) = \frac{1}{B(\alpha+x, n+\beta-x)} \theta^{x+\alpha-1} (1 - \theta)^{n+\beta-x-1}$$

و

$$\theta|x \sim Beta(\alpha + x, n + \beta - x)$$

□

مثال ۱-۵. فرض کنید θ نسبت تعداد لامپ‌های سالم به تمام لامپ‌هایی که یک کارخانه تولید می‌کند، باشد. آماردان کارخانه بر این باور است که θ دارای چگالی پیشین زیر است:

θ	۰.۱	۰.۲
احتمال	۰.۶	۰.۴

هرگاه در یک نمونه‌ی تصادفی ۵ تایی یک لامپ ناسالم مشاهده شود، چگالی پسین θ و برآوردی مناسب برای θ پیدا کنید.

حل:

در حقیقت یک نمونه‌ی تصادفی $\mathbf{X} = (X_1, \dots, X_5)$ از $\mathbf{X} \sim B(1, \theta)$ وجود دارد که در آماره‌ی $S = \sum_{i=1}^5 x_i$ خلاصه شده است. این آماره دارای توزیع دوجمله‌ای می‌باشد و یافته‌ی آن $s = 1$ است.

چگالی شرطی $g(\theta|S=1)$ در حکم چگالی پسین می‌باشد. برای محاسبه‌ی این چگالی پسین گسسته، پیشامدهای زیر در نظر گرفته می‌شود:

$\theta = 0/1$	پیشامد این که	A_1
$\theta = 0/2$	پیشامد این که	A_2
$S = 1$	پیشامد این که	B

بنابراین باید $p(A_1|B)$ و $p(A_2|B)$ با یاری احتمال شرطی یا فرمول بیز پیدا شود. می دانیم که:

$$p(A_1|B) = \frac{p(A_1 \cap B)}{p(B)} = \frac{p(B|A_1)p(A_1)}{p(B|A_1)p(A_1) + p(B|A_2)p(A_2)}$$

طبق چگالی پیشین θ :

$$p(A_1) = p(\theta = 0/1) = 0/6$$

$$p(A_2) = p(\theta = 0/2) = 0/4$$

چون S دارای توزیع دوجمله‌ای است، پس

$$p(B|A_1) = p(S = 1 | \theta = 0/1) = \binom{5}{1} (0/1)^1 (0/9)^4 = 0/328$$

$$p(B|A_2) = p(S = 1 | \theta = 0/2) = \binom{5}{1} (0/2)^1 (0/8)^4 = 0/409$$

در نتیجه

$$p(A_1|B) = \frac{(0/328 \times 0/6)}{(0/328 \times 0/6) + (0/409 \times 0/4)} = 0/545$$

$$p(A_2|B) = 1 - 0/545 = 0/455$$

میانگین توزیع پسین θ ، برآوردی معقول برای θ می باشد. این برآورد با استفاده از چگالی پسین می شود:

$$E(\theta|B) = (0/1 \times 0/545) + (0/2 \times 0/455) = 0/145$$